

на ринку праці.

Особливу увагу слід приділяти якості контенту онлайн-курсів. Вони часто включають інноваційні методи навчання, такі як використання мультимедійних ресурсів, інтерактивні завдання та дискусійні форуми. Це створює інтерактивне середовище, яке сприяє глибшому засвоєнню матеріалу. Крім того, онлайн-курси часто створюють викладачі світового рівня, що дозволяє студентам отримувати знання від провідних експертів у різних галузях. Ще одна перевага полягає в тому, що навчальні програми швидко оновлюються для забезпечення актуальності наданої інформації. Це особливо важливо у світі, де технології та знання швидко змінюються, а традиційна освіта часто не встигає за цими змінами.

У той же час ви також повинні враховувати проблеми, пов'язані з впровадженням онлайн-курсів. Однією з головних проблем є так званий цифровий розрив. Багато частин світу все ще не мають доступу до високошвидкісного Інтернету та сучасних цифрових пристроїв, що обмежує можливості для участі в онлайн-навчанні. Також важливо пам'ятати, що успіх цього формату залежить від високого рівня самоорганізації студентів, оскільки він вимагає від студентів самостійного планування свого часу та виконання завдань. Крім того, слід мати на увазі, що онлайн-курси не дозволяють студентам отримати достатній практичний досвід. Ця тема особливо актуальна для робіт, які вимагають практичних навичок і роботи з реальним обладнанням. Розглядаючи ці аспекти, можна стверджувати, що онлайн-курси є ефективним засобом забезпечення доступу до якісної освіти, але вони не є універсальними. Чудово підходить для отримання теоретичних знань і розвитку гнучких навичок, таких як спілкування та вирішення проблем. Однак для досягнення повної освіти важливо інтегрувати онлайн-курси в традиційні формати навчання та забезпечити баланс між теорією та практикою. Тому онлайн-курси відкривають нові горизонти в освітньому середовищі, роблячи якісні знання та можливості професійного розвитку доступними для кожного. Майбутні дослідження та інновації в цій сфері мають бути спрямовані на вирішення проблем, забезпечення справедливого доступу та створення ефективних екосистем навчання, які відповідають потребам сучасного суспільства.

Олег Шевчук,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»,
Західноукраїнський національний університет

Ірина Білоус,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Дослідження процесу формування лідерських якостей практично почалися на початку ХХІ століття, коли були визначені основні напрямки їх

розвитку. Серед таких шляхів виділяються впровадження новітніх технологій, методик і форм навчання, позанавчальних заходів, а також розробка оновлених освітніх програм. Це все стосується проблеми формування лідерських якостей, і відповідає вимогам сучасності.

З початком військових дій на території України з'явилася велика потреба у людей, здатних брати на себе роль лідера в складних ситуаціях, об'єднувати людей, організовувати безпечні форми діяльності в різних умовах. Тому зараз особлива увага приділяється педагогічному лідерству, яке стосується як підготовки школярів, так і майбутніх професіоналів різних галузей. Педагогічне лідерство має велике значення у підготовці майбутніх учителів [1]. Формування лідерських якостей у майбутніх педагогів є однією з найважливіших задач сучасної освіти. Педагоги, здатні проявляти лідерські якості, є не лише ефективними викладачами, але й здатними надихати здобувачів освіти, ініціювати зміни та сприяти створенню позитивної навчальної атмосфери. Важливим аспектом є визначення педагогічних умов, що сприяють розвитку цих якостей. Вони передбачають організацію освітнього середовища, методи і технології навчання, роль наставництва та індивідуальний підхід до здобувачів освіти.

У матеріалах Нової української школи підкреслено важливість педагогічного лідерства як однієї з ключових якостей сучасного вчителя. Ця якість ґрунтується на здатності реалізовувати особистісно орієнтовані підходи та розвивається протягом навчання у закладі вищої освіти. Водночас розвиток лідерських якостей педагогів вимагає відмови від традиційних методів освіти та переходу до впровадження інноваційних, зокрема інформаційно-комунікаційних технологій, а також новітніх засобів і методик у освітній процес. Важливо також приділяти особливу увагу компетентнісному підходу, оскільки в сучасних умовах ринку праці пріоритет віддається педагогам із високим рівнем професійної компетентності [2].

Однією з ключових педагогічних умов формування лідерських якостей у майбутніх педагогів є створення активного освітнього середовища, яке стимулює здобувачів освіти до розвитку ініціативності та відповідальності. Активне освітнє середовище надає можливість студентам брати участь у різних формах навчання: групових проєктах, обговореннях, дебатах, симуляціях, що дозволяє їм розвивати навички командної роботи та лідерства. Важливим є залучення студентів до освітнього процесу, щоб вони могли виступати в ролі організаторів, координаторів та приймати відповідальні рішення. У таких умовах здобувач освіти вчиться брати на себе відповідальність за результати роботи групи, що є важливою складовою лідерства.

Наступною умовою є використання інтерактивних методів навчання. Рольові ігри, ділові ігри, дискусії та ситуаційні вправи створюють середовище, в якому здобувачі освіти можуть проявити свої лідерські здібності. Наприклад, у рольових іграх студенти можуть виступати в різних ролях, що дозволяє їм опанувати різні аспекти комунікації, навчитися вирішувати конфлікти та досягати компромісу. Інтерактивні методи дозволяють формувати вміння лідера взаємодіяти з іншими, досягати спільної мети та ефективно використовувати

ресурси команди.

Значну роль відіграє індивідуальний підхід до кожного здобувача освіти. Лідерські якості формуються тоді, коли враховуються індивідуальні особливості студента, його сильні сторони та потенціал. Індивідуальна підтримка з боку викладачів дозволяє студентам усвідомити власний лідерський потенціал, розвивати ті риси характеру, які сприяють лідерству. Викладачі, які стимулюють самоаналіз і саморозвиток, допомагають студентам краще зрозуміти свої можливості та визначити напрямки для особистісного зростання.

Наступною педагогічною умовою є використання наставництва. Програми наставництва створюють умови для прямої взаємодії студентів з досвідченими педагогами, які виступають в ролі менторів. Це дозволяє майбутнім педагогам спостерігати за прикладами успішних лідерів, переймати їх досвід та стиль управління. Наставництво стимулює розвиток таких рис, як впевненість у собі, цілеспрямованість, відповідальність, які є важливими для лідерства. Також наставники можуть допомогти студентам краще зрозуміти, як застосовувати теоретичні знання у реальних умовах.

Інтеграція тренінгів і семінарів на розвиток лідерських якостей є також важливою умовою. Такі заходи спрямовані на розвиток комунікативних навичок, управління часом, емоційного інтелекту, уміння аналізувати ситуації та приймати зважені рішення. Вони зазвичай включають практичні вправи, завдяки яким студенти можуть випробувати свої лідерські якості на практиці та отримати зворотний зв'язок. Це дозволяє усвідомити свої слабкі і сильні сторони, зрозуміти, які якості необхідно розвивати для досягнення ефективності в педагогічній діяльності.

Застосування цифрових технологій також може суттєво сприяти формуванню лідерських якостей. Сучасні онлайн-платформи та мобільні додатки дозволяють студентам брати участь у групових проєктах, керувати ними, спілкуватися, обмінюватися ідеями, що сприяє розвитку організаційних і комунікативних навичок. Наприклад, використання віртуальних командних проєктів дозволяє студентам взаємодіяти на різних рівнях, розподіляти обов'язки та підтримувати спільну відповідальність за результат. Це не лише стимулює лідерські якості, але й вчить працювати з інноваційними технологіями, що є необхідним у сучасній освіті.

Крім того, важливою педагогічною умовою є створення культури співробітництва та підтримки в закладі освіти. Якщо здобувачі освіти відчують, що їх підтримують та мотивують до розвитку, вони стають більш схильними до саморозвитку та ініціативності. Педагогічна культура, орієнтована на підтримку та співпрацю, стимулює розвиток лідерських якостей, оскільки сприяє формуванню почуття власної значущості та відповідальності.

Отже, формування лідерських якостей у майбутніх педагогів є ключовим завданням сучасної освіти, що передбачає створення активного освітнього середовища, використання інтерактивних методів навчання, наставництва, індивідуального підходу та інтеграцію інноваційних технологій. Розвиток цих якостей сприяє вихованню педагогів, які можуть надихати, організовувати командну роботу та впроваджувати зміни. Варто відмітити, слова В. Огнев'юка:

«...для того, щоб Україна могла розраховувати на відтворення суспільства із доданою цивілізаційною вартістю, що спроможна прирощувати духовні, культурні і технологічні надбання, вона повинна мати особливих вчителів – мотиваторів особистісного розвитку, здатних зацікавити учнів новими ідеями. Поєднання особистісних якостей вчителя, його глибоких знань вікової психології із професійними навиками щодо використання новітніх технологій відкривають широкі перспективи для розвитку нелінійної освіти» [3]. Тому, для досягнення цієї мети важливо забезпечити належну підготовку педагогів, які не лише мають глибокі знання у своїй професійній галузі, але й здатні адаптуватися до нових умов навчання, активно використовувати інноваційні технології та створювати умови для розвитку творчого потенціалу учнів. Педагоги, які є мотиваторами особистісного розвитку, можуть надихати своїх учнів на пошук нових ідей, сприяти їхній самореалізації та формуванню критичного мислення. Тому, розвиток лідерських якостей у майбутніх педагогів є основою для створення конкурентоспроможної та прогресивної освіти, яка здатна відповідати вимогам часу і сприяти загальному поступу суспільства.

Як бачимо, формування лідерських якостей у майбутніх педагогів є багатоаспектним процесом, що включає мотивацію, індивідуальний підхід, практичний досвід, рефлексію та наставництво. Використання педагогічних умов, які базуються на інноваційних методах навчання, створює сприятливе середовище для розвитку лідерських навичок. Це дозволяє підготувати педагогів, які здатні бути лідерами у своїй професії, впроваджуючи зміни, мотивуючи учнів і формуючи позитивний освітній простір.

Таким чином, педагогічні умови формування лідерських якостей у майбутніх педагогів передбачають комплексний підхід, що охоплює інтерактивне навчання, індивідуальний підхід, наставництво, тренінги, цифрові технології та сприятливу культуру. Кожна з цих умов надає студентам можливість розвивати власний лідерський потенціал і сприяє формуванню майбутніх педагогів як ефективних лідерів у сучасному освітньому середовищі.

Список використаних джерел

1. Піц І.І., Гура А.М., Максимчук Л.В. Формування лідерських якостей у майбутніх учителів гуманітарних дисциплін. *Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology*. 2023. № 2 (26). С. 92–98. ISSN 2522-9133 (online).
2. Пилипчук С.С. Інтеграція природничих наук у проєктній діяльності в 10–11 класах. Київ: ТОВ «Ліко-школа», 2021. 115 с.
3. Огнев'юк В. О. Український учитель: кроки на зустріч. *Директор школи, ліцею, гімназії: всеукраїнський науково-практичний журнал*. 2019. № 19(2). С. 15–24.